

Landskap: Hallands län

Upptecknat av: P. G. Pettersson

Härad: Wammlösa

Adress: Lillhövda Holmsjö

Socken: Karlslunda

Berättat av: Bant Laxman

Uppteckningsår: 1931

Född år 1849 i Karlslunda

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Uppteckningen rör sig om jätten brömm och tjänsteflickan
 ja dät är många berättelser om yättar och deras goda
 rätt gent emot deras stora stämma och anfängsriha dispo-
 sitionsrätt övar de stora och vidsträckt urmogar som
 de hade bestämmelse rätt övar, män oachtat dätta var
 dät ike förbejdett av jätten brömm att mänisherna
 brukade yarden, dät fanns endast ett fåtal mäni-
 shor inom stora viddar på den tiden som yättar
 och troll var härras övar de stora viddarna, trollen
 var en fara för de få mänishor, som slogo ned sina
 bojalar för att slå yarden och för där skold
 sökte man sig i näppet av där efter de platser
 där man vete att någon jätte hade sin boplats.

Skriv endast på denna sida!

Gässa
 MINDRE TILLFÖRLITLIGT

ty bodde man uti närhet av en jättefärmely var man
skyddad för trollen ty dessa individer var rädda för
jättarna därför att jättarna var uti berättning av en
ofantligt stor styrka, och följaktligen var trollen
övertygade om att trollen alltid uppträdde uti stö-
re floder, och jättarna bodde ensamma med sin hustru
och barn, män dessa jättar så väl som jättinnor-
na, var mycket vänliga och älskade för människor-
na, och därför hyste människorna stort förtroende för
jättarna, vi skola här tala om denne jätten bromm som
hade en datter som var tolv år hon hade icke fått löfte
om att avläsa sig från jättebörytt för än hon hade
uppnått denna viska ålder, samtidigt hade en bonde arbetat
upp en rörelse i närheten av jättebörytt, och sände dit
sin piga till att hacha ned potatis pigan var ensam och
skötte sitt arbete, då kom då en stor dam till henne
och utan någon oredvelling tog jätteflickan pigan uti

3182

2

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

sin hand och såg på henne och sedan satte hon ned pigan
uti sin fika och gick hem till jättebärgst och frågade jätten
vad datta var för ett litet knupp, som fihnade henne såväl
ty hon ville ha pigan till en lempa och var mycket för-
tygust övar dänne varels. ty jätteflickan hade aldrig fört
sitt någon märkelig varels för, men jätten hörm-
sade till sin dotter att dät kunde hon icke få ty dät
var en kvinna som härstammade från dät folk som
hemma skulle och ävanta på mark och under
en fäld av är skulle beliva härskare på yarden, och be-
falde sin dotter att gå och ställa datta lilla knupp på
samma plats där hon hade tagett dät, jätteflickan gör-
de som jätten hade befalt, och då pigan blev fri avläs-
nade hon sig mot hemmet med falla steg och jätte-
flickan följde efter för att se på dänna lilla varelsen
och hennes jämtälle, som var en stor bandgård, men
för jätteflickans ögon endast små lempor som hon änsade sig-

MINORE TILLFÖRLITLIGT

vara uti beittning utav, dätta talade yättefliskan om
för sin pappa yätten vid sin lemmarst. och han förklarade
då för sin döttrar att dätta var dessa mänishornas be-
städdar som nu redan hade hamnat uti yätten bromms
närhet, och dessa små varelser skulle man icke göra
någott illa, men yättefliskan lät sig icke nöja härmed
hon ville ha dessa lemmar uti omedelbar närhet så
att hon kunde få någott till att förströ tiden med.
och frågade sin mor om hon inte fick gå och hämta
dät där småplakett och ställa dät utanför yättekörst.
dät fick hon löfte till, men dät skulle ske under
natten medan de där små krouen till mänishorn
såvo så att de icke blev oroad, samt att hon skulle
bära dessa ledor varligt så att däm icke blev skada-
de under dät att hon bar hem stugan och lagården
till yättekörst, tredje natten därpå tog yättefliskan
på sig sin mors förkläde och begav sig till backgården

och flockade ned därpå lador, "stuga" och ladugård med hela
däms innehåll uti förklädett och stegade i väg till yätte-
börjettt och stälde ifrån sig därpå leksaker där till på-
följande morgon då yättesflickan ville se om sitt för-
vord, då fant han häruti stugan bonden med hustru och
åtta barn, samt dräng och piga, vilken där senare yätte-
flickan tyände igen, och blev glad övar att han här
hade denna lille tingsten igen och gick åter in med
pigam och visade där för yätten, yättesflickan berättar
de nu alltsammans för yätten hur han hade förskaf-
fadt sig leksaker och ställt däms utanför börjettt där
han skulle leka med denna smitingsten, då nu yätten
kom ut för att se på denna fant han en hel kreatur-
besättning uti ladugården, samt bonde med hustru och
barn som var åtta till antalet samt med en dräng,
utan pigan som yättesflickan redan hade tagett hand
om och buritt in uti sin sårhammare för att leka med, —

män dätta var banden icke beläten med att han på dätta
sätt blivit bortförd till gätlevärytt med hela sin förmö-
genhet, ty han trodde att gätten ville plundra honom och
ställa hela hans förmögenhet till slavar under sig. män dät-
ta var icke all gättens avsikt. dätta berodde på gätteflis-
man som som gäsmade på allt dät där smälschett för att
hava till lehsamar, ty han hände icke till mänishmar-
nas ställnin eller han de fatta att mänishorna var
någott värblikt väsen som han de utföra någott arbete
eller bruka jorden, ty han antydde däm såsom små knup
framför gättarna, män tykte att dät var små trevliga
varelser som han han de hava till lehsamar, varför han
had gättefar att bräja dedär småsamarne av banden,
gätteflisman ville i första hand bli ägare till pigan och
drängen samt den stuga som de bodde uti där han skulle
färbära däm under hättarna, och på dagarna ute i dät
fria för att leka med, gätten underhandlade med banden —

3182

7

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

om dätta förslag som bonden gick med på, vid de vill-
kor som han önsade av gätten, dät blev tre skäppor av
guldmynt för pigan och drängen, samt en skäppa guldmynt
för stugan, och dätill att gätten skulle ställa dät övriga
på dän plats där gätte flickan hämtat dät, dätta förslag
tyckte gätten var ganska rimliga, och var glad öfver
att på dätta sätt kunde komma till uppgörelse med bon-
den och komma uti besittning av dätta småahar som
hans dotter så myckett önsade: gätten mätte nu upp fyra
skäppor guldmynt och öfverlemnade till bonden som
lades in uti ladugården, och så plöjde han in bonden
med sin förmödy dästades, tog sedan ladugården med
däns innehåll och marscherade till dän plats med dätta
småahar där gätte flickan hade hämtat dät under nat-
ten, män pigan och drängen fick stanna hvar hos
gätte flickan dät för händne använda såsom lek-
saker, män framtiden utvisade vad som hände —

SÄNDRE TILLFÖRLITLIGT

med läsa leksaker, pigan och drängen, under tiden kom jätte-
flickan underfund med att drängen var något helt annat
än en vanlig liten leksak ty hon blev förälskad uti
drängen, och ville nu hava honom uti sitt rum under
nätterna i stället för att han skulle vara uti den gam-
la stugan som stod utanför jätteborgen, detta resulter-
ade att jätteflickan blev uti havandeskap och någon
tid därefter födde hon en gosse som blev henne en kär
tillkomst efter drängen som jätten en gång inhöjt utav
händen till en leksak åt sin dotter, då skulle nu bli
gift utav med jätteflickan och leksakdrängen som
sedan bläddes uti silvror och guld, och utropades till
gätlarnas kung, och jätteflickan gätlarnas drottning,
och nu kom den tid då alla gättar skulle komma och boga
sig för detta par och avlägga löfte öfver att alla ordar
som utgick från denna gätlarnas kung skulle
uti allt efterföljas, och alla gättar inom hela landet

skulle lyda den hånings och drättnings befallningar, nu
 skulle pigan bliva deras betjänt efter som att gästen hade inhöft även
 hånne för sin dotter så hade hon sin rätt övar hånne, därför
 ville hon uppfötta hånne till sin närmaste härdam som
 skulle utöfna alla hånnes befallningar, dätta medförde osämy
 uti äkterskapet, ty drängen som nu hade blivit hånad
 hade under sin tid de tjänat till sammans varit uti bekant-
 ship, och nu började f.d. drängen åter upptaga bekantskapen
 med pigan som nu var deras härdam, gätleflichan började
 att säga misstanke om sin gemål, och snart uppstod senig-
 het. Dätta brorliga saret började allt mer öka på sin
 osämy så att dät övargick till handjemän där emel-
 lan, och dän hetlige drängen började gå vilddamt
 tillväga mot sin gemål så att han övaföll hånne
 med knytävorna, män dätta behan hånne in-
 tet, han gjorde icke vägott motstånd ty hon visste
 att hånnes krafter tillit icke vägott lyftigt.

då drog han sig tillbaka och lät bralla sin gemål
 jättefliskan och sade till henne, hur man du taga
 emot stryken av mig som är så svag och liten gent emot
 dig. du som är så stor och kraftig. då svarade han ho-
 nom att han ville icke lägga sina händer på de leksa-
 skar för att förgöra dem. då Main far har köpt dem
 med guld för att tillfridsställa mitt lustiga sinne
 ty hade jag min han på dig uti vredesmod skulle du
 icke mera finnas till i denna världen, och därför är det
 bäst att du avlämnar dig härifrån och tagar jigan med
 dig för än att detta hammar till jätteflisens hännedom
 om ditt uppträde, jag är nu jätteflisvinna och behöver
 icke några människor till lekskar mera, och
 från denna dag vill jag taga avsky från dessa små
 varelser som är så hetliga, därför att de är en gån besutna
 vatten, jag vill nu ge eder var en skäppa guldmynst
 sedan för ni båda förvinna från denna platsen.

Kvinnan som ville gifta sig med en gätte,
 det var en gång, en kvinna som ville gifta sig med en
 gätte. hon var en sådan som älskade guld och dyrbara
 smycken, och det visste hon icke fattades hos gättarna
 därför begav hon sig på stråtfärd för att uppträffa en
 sådan en sådan, hon gick länge och sökte på ohärliga
 platser, och på nionde dagen fann hon en gätte
 sittande utanför sitt läger, hon tilltalade honom
 och omtalade för honom sitt ärende, att hon sökte
 sig en man en man som var stor och kraftig ty hon
 ansåg sig själv att vara en kraftig kvinna, ändock
 hon var endast en liten osynlig varelse framför
 den store gätten, han log åt henne i det han talade
 om för kvinnan att han var ensam och icke hade
 någon hustru, men att han var allt för liten för
 att bli en sådan åt honom, men ville hon stanna
 hos honom så fick han det mycket gärna,

kvinnan ville gärna stanna hos gännen och bli en
 som bevärlig bevärlig uti förefallande försväl
 till en tid framåt för att få se om hon kunde bli en
 gännen till behag, efter som kvinnans ennet är mycket
 är mycket tjugande och på samma gång listigt, så
 utblev dät icke håller denna gång han hade uti för-
 hand beräknat hur han skulle ställa sig emot den
 rike enamme gännen och övarlista honom så att
 han kunde komma uti besittning av hans stora för-
 mögenhet, till att börja med tyänade hon gännen
 med uppräffande bröstar både natt och dag, och dät
 ta fick gännen till behag, så att han frågade henne om
 han ville bli en husfru villmett han med någ-
 bevakade, för att komma uti närmare beröring med
 honom, så att han måtte bli mera anförtrödd uti
 hans tyänst, så att hon bättre kunde komma åt att
 bringa gännen om livet, så att han kunde komma åt —

hans rihedammar, dät gick en lång tid framåt fär än
 han vågade sätta sitt listiga företag i värfställighet, han
 måste först pröfvisera gätterns tillstånd då han såv
 så att han var säker på att han kunde fallboord sin
 plan så att han kunde få gättern ut världen. Lätta
 lyckades hånne då han hade underöfnt att gättern såv
 klart så att man icke kunde väcka honom med alla
 största ballar, så var han säker på sitt företag, på
 dagen samlade han en väldig massa ris och ved av alla
 slag och placerade utanför bärgett samt med flinta och
 snälvamp att tända eld med, när nu gättern hade
 somnatt drog han fram allt som bränleast var och
 lade framför ingången till gätterns vålarom "sivhammasi"
 och tände eld på dätta, och gättern vaknade icke för
 än att elden var öfver honom, och nu var dät för
 sent att hanna rädda sig, gättern blev här för-
 bränd uti ligarna, och nu hade hvinan sin vilja uppföld. —

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

dän bedrägliga kvinnans öde, och trollen.
 dänna kvinna vi här berättar om var en sådan som
 sökte efter rikedom lyx, och spöke på lätt sätt försöka
 komma öfver sådant på det sätt som härnadan berättat
 är, ty hon visste att gättar var både danna och snälla
 på samma gång, och lät sig lätt lura och undar alla
 förhållanden då det vart fråga om sådana onga och
 vackra kvinnor, som kunde komma fint med sin
 stora list och falskhets som dänna kvinna gjorde
 med dänna gätten, när hon var säker på att hon
 hade avlivat honom på detta barbariska sätt, som
 hade hon tillhopa alla dyrgripas av silver och guld
 och var fullt belastad därmed, gav hon sig iväg genom
 ödemarkerna för att äta komma till av människor
 beordrade platser för att här slå ned sina bosälar
 och bli en högt achtad och förnäm dam, för nu
 hade hon rikedommar av de allra bästa sortas av silver och guld

och nu var låttingen som honde måla sig med hånne,
 män låt tog snart en anna vändning för hånne, ty
 på sin färd skulle hon passera där stora milslånga ur-
 shogen där s. m. verna by m. o. och just har vår låt stör-
 sta trollnäste som fanns inom hela småland, och efter
 som att trollen var i besittning av blöthet så visste
 låm att kvinnan var på god väg mot låna shog
 och medförde låna gättens hela dyrbara och värde-
 fulla förmögenhet, och därmed var nu otusen man-
 nen för låm vitgiriga och falska kvinnan, nog
 tyckte trollen mycket bra om att kvinnan med
 sin falskhets äbarlistat där kraftige gätten ty
 låm var nu en fara för trollen, men därför kunde
 icke trollen kvinnan där ringesta barmhärtighet
 utan tog hånne samt med gättens dyrgripas och
 beattförde hånne uti sina underjordiska grötter
 där han hölls fången hos trollen under en tid av sex år,

vid denna tid blev alla hustrur, kvinnor och barn som varit trolltagna försatta på fri fot, därigenom att, att den store och mächtige trollkonstnären banden med sina trolltraskor han en gång fått såsom lån av trollen medan han ännu var trollens vän och med den förmåga han var uti besittning utav genom dessa traskor, så var han och de trollen ovormäktiga och kunde förgöra dem vad han ville, och vid detta tillfälle kom den tid då han ordnande alla de troll som fanns inom smålands gränser, så kom åter jättens dyrgripar i dagen, ty trollen måste rätta i från allt detta, så vät som den tillfångatagna kvinnan som nu åter kom på fri fot, denne trollkonstnär förvarrade sig med dessa dyrbara skatter väpnat gods, och satte den trolltagna kvinnan såsom lärsharinna öfver allt detta, och från den dag har gärden varit namnet jättegården.